

Nr. 9 | 2012

Aktuell kommentar

Sammenligning av nordiske og norske banker basert på ulike soliditetsmål

*Av Bjørne Dyre Syversten, Norges Bank Finansiell stabilitet**

Sammenligning av nordiske og norske banker basert på ulike soliditetsmål¹

Av Bjørne Dyre Syversten², Norges Bank Finansiell stabilitet

Basel II-regelverket åpnet for at banker, etter godkjenning av nasjonale tilsynsmyndigheter, kunne bruke interne modeller (IRB-modeller) for kapitaldekningsformål. Målsetningen var at kapitaldekningsmålet i bedre grad skulle avspeile den faktiske risikoen i hver enkelt bank. For at eksterne interessenter skulle gis mulighet til å vurdere IRB-modellene, ble bankene pålagt å gi informasjon om sin risikostyring, herunder hvordan deres IRB-modeller fungerer, i pilar 3-rapporter.

Notatet sammenstiller offentlig finansiell informasjon fra de seks største finanskonsernene i Norden og fra store og mellomstore norske banker. Soliditeten analyseres basert på egenkapitalandel og ren kjernekapitaldekning og ved å sammenligne risikovektene de ulike bankene benytter på noen viktige utlånsporteføljer. Sammenligningen viser at gjennomsnittlige risikovekter for boliglån er betydelig høyere i Norge enn i Sverige og at de store regionale sparebankene har lavest risikovekter på boliglån i Norge. Handelsbanken og Danske Bank har vesentlig lavere gjennomsnittlige risikovekter på foretakslån enn de andre nordiske finanskonsernene. I Norge har de store regionale sparebankene betydelig høyere risikovekter på foretakslån enn DNB og Nordea Bank Norge.

Ulike soliditetsmål

Det eksisterer flere ulike mål på bankers soliditet. *Egenkapitalandelen* er det tradisjonelle soliditetsmålet for ikke-finansielle foretak. Den kan også benyttes til å vurdere bankers soliditet:

$$1) \text{ Egenkapitalandel} = \frac{\text{Bokført egenkapital}}{\text{Bokført verdi eiendeler}} = \frac{\text{Bokført verdi eiendeler} - \text{Bokført verdi gjeld}}{\text{Bokført verdi eiendeler}}$$

For å ta hensyn til at ulike eiendeler har forskjellig risiko, er det blitt utviklet egne soliditetsmål for banker og andre finansinstitusjoner. Disse målene går under fellesbetegnelsen *kapitaldekning*. Sammenlignet med definisjonen av egenkapitalandelen foretas det justeringer både i forhold til hvilke typer kapital som inngår i kapitalbegrepet (telleren) og risikovektingen av ulike eiendeler (nevneren).

Noen av kapitalbegrepene inkluderer ulike typer lånekapital i tillegg til egenkapitalen. Ulike regulatoriske fradrag reduserer kapitalen. Immaterielle eiendeler, som goodwill og utsatt skattefordel, er noen av de viktigste regulatoriske fradragspostene. *Ren kjernekapital* er egenkapital minus regulatoriske fradrag. *Kjernekapital* er ren kjernekapital pluss fondsobligasjoner. Dersom en bank får økonomiske problemer, kan fondsobligasjoner konverteres til selskapskapital eller avskrives mot tap i den løpende driften. *Ansvarlig kapital* er kjernekapital pluss tilleggskapital. Tilleggskapitalen består av andre former for lånekapital som kan brukes til å dekke tap i en krisesituasjon.

¹ Revidert versjon, publisert 25. mai 2012

² Takk til Henrik Borchgrevink og Sigbjørn Atle Berg i Norges Bank for kommentarer

Ved kapitaldekningsberegningen av kredittrisiko risikovektes bankens ulike eiendeler, og man kommer frem til størrelsen *beregningsgrunnlaget*, også kalt *sum risikovektede eiendeler*.³

$$2) \text{ Beregningsgrunnlag (sum risikovektede eiendeler)} = \sum_{\forall i} Eiendeli * Risikovekti$$

De ulike kapitaldekningsstørrelsene er definert som følger:

$$3) \text{ Ren kjernekapitaldekning} = \frac{\text{Ren kjernekapital}}{\text{Beregningsgrunnlag}} = \frac{\text{Egenkapital} - \text{Regulatoriske fradrag}}{\text{Beregningsgrunnlag}}$$

$$4) \text{ Kjernekapitaldekning} = \frac{\text{Kjernekapital}}{\text{Beregningsgrunnlag}} = \frac{(\text{Egenkapital} - \text{Regulatoriske fradrag}) + \text{Fondsobligasjoner}}{\text{Beregningsgrunnlag}}$$

$$5) \text{ Kapitaldekning} = \frac{\text{Ansvarlig kapital}}{\text{Beregningsgrunnlag}} = \frac{(\text{Egenkapital} - \text{Regulatoriske fradrag}) + \text{Fondsobligasjoner} + \text{Tilleggs kapital}}{\text{Beregningsgrunnlag}}$$

I gjeldende lovgivning er minstekravene 8 prosent kapitaldekning og 4 prosent kjernekapitaldekning. Mer enn halvparten av kjernekapitalen må være ren kjernekapital. Med det nye regelverket i Basel III, og ikke minst EBAs⁴ initiativ overfor store europeiske banker, flyttes fokuset i meget stor grad over på ren kjernekapitaldekning. EBA-kravet om minst 9 prosent ren kjernekapitaldekning for de største bankkonsernene i EU gjelder fra 30. juni 2012 og inntil videre. Finanstilsynet har lagt til grunn at alle norske banker skal overholde kravet om 9 prosent ren kjernekapitaldekning.

I Basel III foreslås det også å innføre et nytt soliditetsmål kalt "leverage ratio". *Leverage ratio* kan betraktes som en modifisert utgave av egenkapitalandelen og planlegges innført fra 2018. I tillegg til eiendeler på balansen, tar dette soliditetsmålet hensyn til poster utenfor balansen, blant annet derivatkontrakter. I stedet for egenkapital benyttes kjernekapital i nevneren. "Leverage ratio" er tenkt definert som følger:

$$6) \text{ "Leverage ratio"} = \frac{\text{Kjernekapital}}{\text{Bokført verdi eiendeler} + \text{Poster utenfor balansen}} = \frac{(\text{Egenkapital} - \text{Regulatoriske fradrag}) + \text{Fondsobligasjoner}}{\text{Bokført verdi eiendeler} + \text{Poster utenfor balansen}}$$

Innføringen av Basel II fra og med 2007 ga bankene mulighet til å benytte IRB-modeller til å beregne sine egne risikovekter istedenfor å benytte risikovektene i standardmetoden. Det skulle gi bankene insentiver til å forbedre sin risikostyring ved at banker som oppfylte tilsynsmyndighetenes krav til bruk av IRB-modeller kunne forvente seg et lavere kapitalbehov enn banker som valgte å benytte standardmetoden. Forutsetningen var likevel at Basel II ikke skulle føre til en betydelig nedgang i den ansvarlige kapitalen i banksystemet. I praksis har det vist seg at overgangen fra Basel I til Basel II har

³ Fremstillingen her, hvor beregningsgrunnlaget fremstilles som sum risikovektede eiendeler, er en forenkling av virkeligheten. I tillegg til kredittrisiko inngår operasjonell risiko og markedsrisiko i bankens totale beregningsgrunnlag. Det er mindre meningsfylt å betegne beregningsgrunnlaget for operasjonell risiko som sum risikovektede eiendeler.

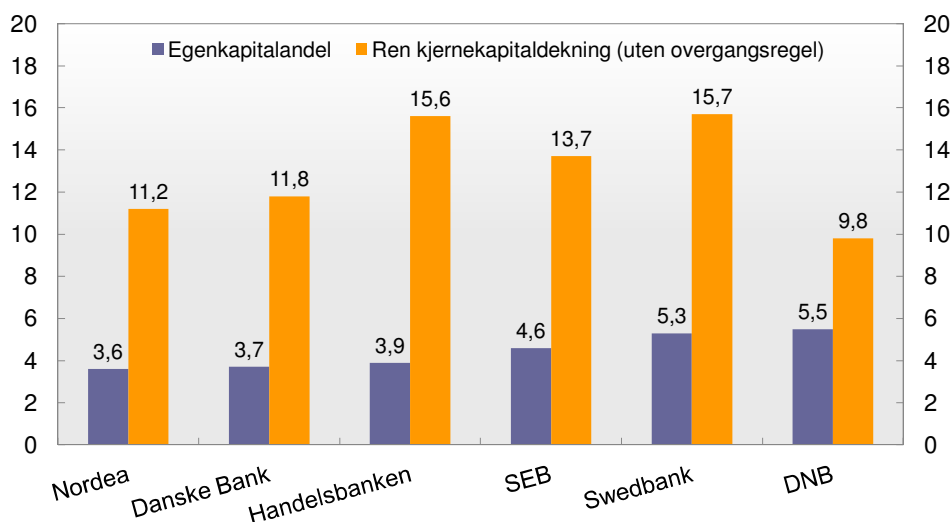
⁴ EBA = European Banking Authority

ført til en markert nedgang i det regulatoriske kapitalbehovet i store nordiske banker. De gjennomsnittlige risikovektene er blitt lavere, slik at forskjellene mellom de rapporterte kapitaldekningsmålene og egenkapitalandelen har økt. Forslaget i Basel III om å innføre et minstekrav til "leverage ratio" er et forsøk på å forhindre at banker med lave risikovekter kan operere med lav egenkapitalandel. Siden "leverage ratio"-kravet er uavhengig av risikovekter, vil det, gitt at minstekravet ikke settes veldig lavt, være en sikring mot modellrisiko i bankenes IRB-modeller.

Sammenligning av soliditeten i de største nordiske finanskonsernene

Målt ved egenkapitalandelen er DNB-konsernet det best kapitaliserte av de seks store finanskonsernene i Norden, se figur 1. Det indikerer at DNB på konsernbasis ligger godt an i forhold til det foreslåtte soliditetskravet "leverage ratio". Basert på ren kjernekapitaldekning uten overgangsregelen⁵ er imidlertid DNB det dårligst kapitaliserte finanskonsernet.

Figur 1 Egenkapitalandel¹⁾ og ren kjernekapitaldekning²⁾ uten overgangsregel for de seks største nordiske finanskonsernene. Prosent. Per 31. desember 2011

1) Egenkapitalandel = Egenkapital / Sum eiendeler

2) Kjernekapital med fratrukk av fondsobligasjoner / Beregningsgrunnlag

Kilde: Offentlig finansiell informasjon fra institusjonene

En viktig del av forklaringen på forskjellen i rangering etter ren kjernekapitaldekning og egenkapitalandel finnes i forskjellene mellom finanskonsernenes gjennomsnittlige risikovekter. Det er flere grunner til dette.

Finanskonsernene som sammenlignes har ulik fordeling av virksomheten på tradisjonell bankdrift, investeringsbankvirksomhet og livsforsikring, samt ulik geografisk fordeling av virksomheten. Fordelingen av utlånene på bolig, foretak i ulike næringer og institusjoner varierer også. Disse forskjellene og eventuelle forskjeller i kredittkvaliteten på utlån til like kundetyper er én forklaring på forskjellene i gjennomsnittlige risikovekter.

⁵ For analyser av effekten av overgangsregelen, se Borchgrevink (2012): "Basel I-gulvet – overgangsregel og sikkerhetsmekanisme i kapitaldekningsregelverket", *Aktuell kommentar* 8/2012. Norges Bank

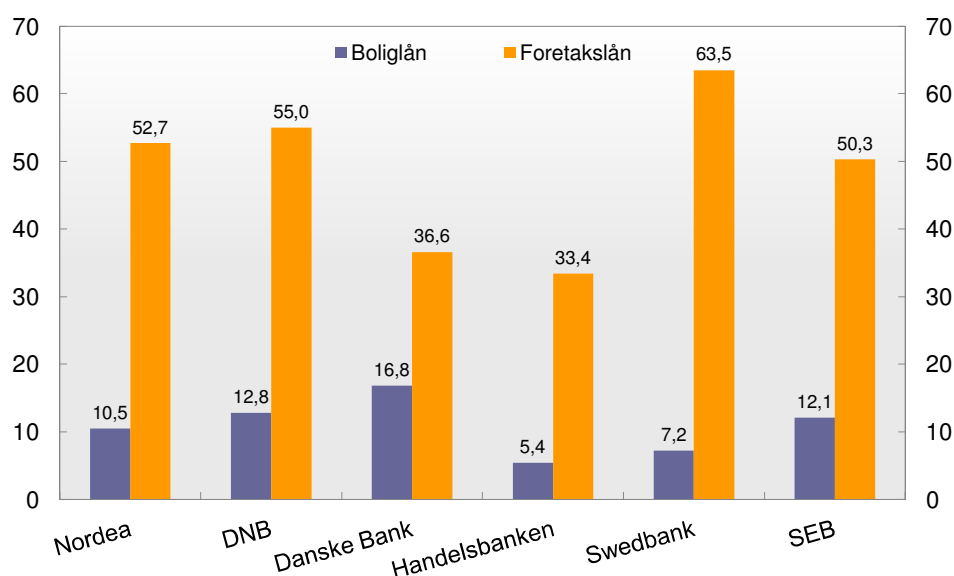
En annen forklaring er at noen banker ennå ikke benytter IRB-modeller på alle sine større utlånsporteføljer. IRB-modeller resulterer ofte i lavere risikovekter enn standardmetoden. Ved utgangen av 2011 benyttet DNB IRB-modeller på en mindre andel av sine foretaks- og massemarkedseksposeringer enn de andre store nordiske finanskonsernene, se tabell 1. Forskjellen er størst for foretaksutlån, hvor 30 prosent av DNBs foretakseksposeringer fortsatt var risikovektet etter standardmetoden.

Tabell 1: Andel av foretaks- og massemarkedseksposeringer hvor de seks store nordiske finanskonsernene benytter IRB-modeller. Per 31. desember 2011. Prosent

Finanskonsern	Eksposeringer	
	Foretak	Massemarked
Handelsbanken	97	99
Swedbank	97	99
SEB	97	91
Nordea	87	93
Danske Bank	86	93
DNB	70	87

Ideelt sett skal forskjeller i nivået på risikovektene reflektere forskjeller i faktisk risiko i utlånsporteføljene, slik at lavere risikovekt skal reflektere lavere kredittrisiko. De store finanskonsernene i Norden opererer med til dels svært ulike risikovekter på både bolig- og foretakslån, se figur 2.

Figur 2 Gjennomsnittlige risikovekter på boliglån og foretakslån (IRB-modeller) for de seks største nordiske finanskonsernene. Prosent. Per 31. desember 2011

Kilde: Institusjonenes pilar 3-rapporter

Klart lavest gjennomsnittlig risikovekt på boliglån har Handelsbanken og Swedbank. På foretakssiden har Handelsbanken og Danske Bank klart lavest risikovekter. Gjennomsnittlige risikovekter på boliglån er betydelig lavere i Sverige enn i Norge. Handelsbanken, Swedbank og Nordea har

gjennomsnittlige risikovekter på sine svenske boliglån på rundt 5 prosent, som er under halvparten av gjennomsnittlige risikovekter for boliglån i norske IRB-banker, se seksjonen "Risikovekter i norske IRB-banker" senere i notatet. Swedbanks opplysninger om boliglånsvekter illustrerer hvilke utslag ulik geografisk fordeling av virksomheten kan medføre for risikonivået. I Baltikum er Swedbanks gjennomsnittlige risikovekt for boliglån 30,9 prosent, mens den i Sverige er 5,3 prosent.

Spørsmålet er om forskjellene i risikovekter gjenspeiler forskjeller i faktisk risiko. Dersom tilsynsmyndigheter i ulike land har forskjellig praksis ved godkjenning av IRB-modeller, kan det føre til at like portefølje grupper med om lag samme risiko har ulike risikovekter i ulike land. Finansdepartementene i Norden har satt ned en gruppe som blant annet skal vurdere om det eksisterer ulik praksis for IRB-modeller.⁶ Det bør gjennomføres sammenligninger basert på testporteføljer, hvor det analyseres hvordan like kunder og engasjementer blir behandlet i ulike banker.

Risikovektene fra IRB-modeller avhenger i stor grad av de historiske dataene som brukes som grunnlag for beregningene. Det er imidlertid ikke gitt at historiske erfaringer er representative for fremtidig risiko, særlig dersom det brukes korte tidsserier. For å ta hensyn til modellusikkerhet er det viktig at bankene opererer med en buffer i forhold til de lovpålagte minstekravene.

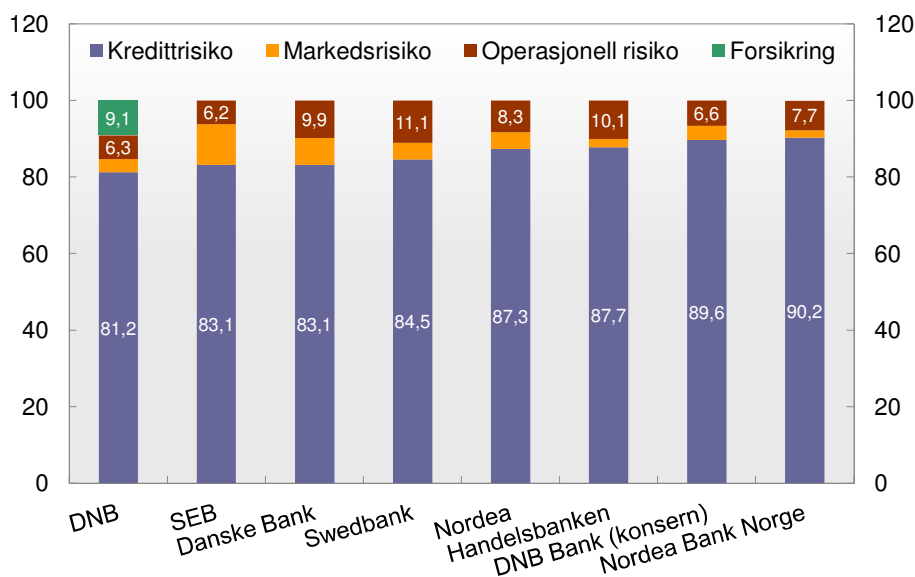
Fordeling av kapitalkrav på ulike risikotyper

Kapitalkravet etter pilar 1 i Basel II-regelverket deles opp i risikotypene: *kredittrisiko*, *operasjonell risiko* og *markedsrisiko*.⁷ Kredittrisiko utgjør over 80 prosent av det totale kapitalkravet og er dermed den klart viktigste risikotypen i de seks store nordiske finanskonsernene, se figur 3. Markedsrisiko står for mellom 2 og 11 prosent av det totale kapitalkravet. Andelen er høyest i SEB, fulgt av Danske Bank, og lavest i Handelsbanken. Dette synliggjør at SEB er den mest typiske investeringsbanken av de seks finanskonsernene. Kapitalkravet for operasjonell risiko var nytt som følge av innføringen av Basel II-regelverket. Det utgjør mellom 6 og 11 prosent av det totale kapitalkravet, minst i SEB og mest i Swedbank.

⁶ Se <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/aktuelt/nyheter/2012/nordisk-arbeidsgruppe-om-crdiv.html?id=674409>

⁷ Kapitalkravet for en risikotype utgjør 8 prosent av beregningsgrunnlaget for den aktuelle risikotypen.

Figur 3: Fordeling av Basel II-kapitalkrav på ulike risikotyper for de seks største nordiske finanskonsernene, DNB Bank (konsern) og Nordea Bank Norge. Andel av totalt kapitalkrav uten overgangsregel. Prosent. Per 31. desember 2011

Kilde: Institusjonenes pilar 3-rapporter

DNB spesifiserer at 9 prosent av finanskonsernets totale kapitalkrav skyldes forsikring (figur 3). Særnorske regler medfører at eiendelene i DNBs forsikringsvirksomhet innregnes i DNB-konsernets kapitalkrav basert på Basel I-regelverket for banker. Tallene for DNB Bank-konsernet er inkludert i figuren for å gi en indikasjon på fordelingen av kapitalkravene dersom finanskonsernet DNB ikke hadde eid forsikringsvirksomheten.

Regneeksempel med like risikovekter

Figur 2 viste hvordan gjennomsnittlige risikovekter for boliglån og foretakslån varierer mellom finanskonsernene. Gjennomsnittlig likevektet risikovekt for de seks konsernene for de fire viktigste IRB-utlånsporteføljene fremgår av tabell 2:

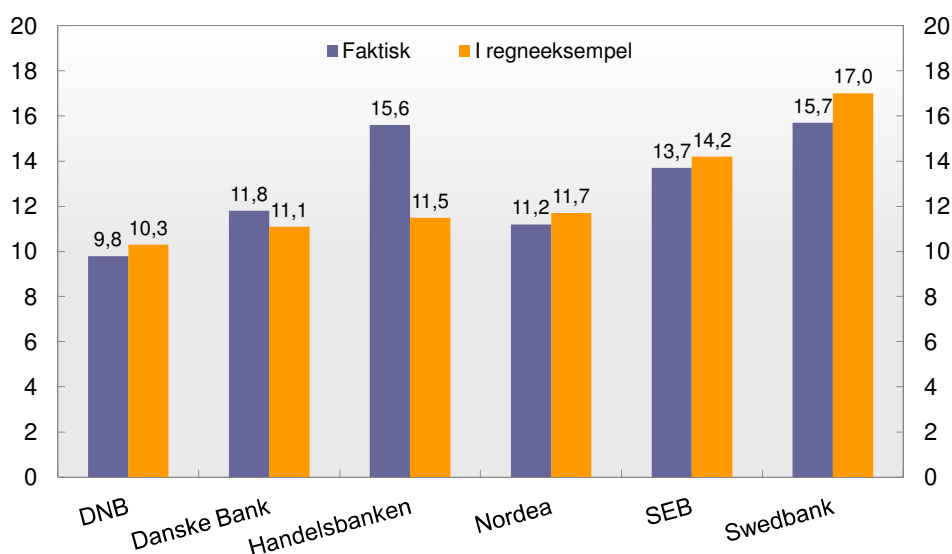
Tabell 2: Gjennomsnittlige likevektede risikovekter for de seks største nordiske finanskonsernene for fire viktige IRB-utlånsporteføljer. Per 31. desember 2011. Prosent

IRB-utlånsportefølge	Gjennomsnittlig risikovekt
Boliglån	10,8
Andre lån til massemarkedet	32,0
Foretakslån	48,6
Institusjoner	14,6

Vi har beregnet hva den rene kjernekapitaldekningen ville ha blitt dersom alle finanskonsernene hadde benyttet de gjennomsnittlige risikovektene i tabell 2 på sine respektive IRB-utlånsporteføljer. For utlånsporteføljer hvor det enkelte finanskonsern benytter standardmetoden og for operasjonell risiko og markedsrisiko gjøres det ingen endringer, det vil si at finanskonsernenes faktiske beregningsgrunnlag legges til grunn.

Regneøvelsen resulterer i en betydelig nedgang i ren kjernekapitaldekning i Handelsbanken, men høyere kjernekapitaldekning i Swedbank. For de andre finanskonsernene er endringene mindre, se figur 4. Sett i lys av opplysningene i figur 2 er ikke resultatene veldig overraskende. Handelsbanken, som har mye lavere risikovekter enn gjennomsnittvektene i tabell 2 for både boliglån og foretaks lån, har det kraftigste fallet i ren kjernekapitaldekning. Swedbank, som er det eneste finanskonsernet med en foretaksvekt på over 60 prosent, tjener mer på å benytte foretaksvekten i tabell 2 enn banken taper på å benytte boliglånsvekten i tabell 2.

Figur 4 Ren kjernekapitaldekning¹⁾ uten overgangsregel for de seks største nordiske finanskonsernene. Faktisk og i regneeksempel. Prosent. Per 31. desember 2011

1) Kjernekapital med fratrukk av fondsobligasjoner / Beregningsgrunnlag
Kilder: Offentlig finansiell informasjon fra institusjonene og Norges Bank

Regneeksempelens bruk av risikovektene i tabell 2 innebærer et skritt i retning av standardiserte risikovekter og rokker dermed ved ideen i Basel II om mer risikosensitive risikovekter. Forskjeller mellom finanskonsernene som skyldes ulik faktisk risiko forsvinner ved en slik standardisering. På den annen side er bruk av standardiserte risikovekter, særlig når disse er høyere enn bankens egenestimerte, en enkel stresstest av hvor robust en banks kapitaldekning er overfor økninger i risikovektene.

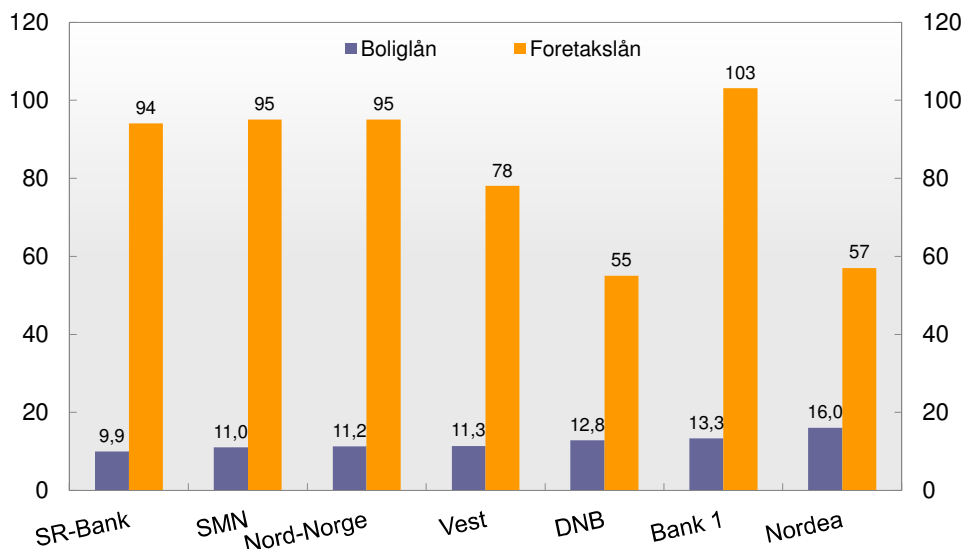
Risikovekter i norske IRB-banker

Ved utgangen av 2011 benyttet syv norske banker IRB-modeller. Det var DNB Bank, Nordea Bank Norge, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Vest, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Bank 1 Oslo Akershus. Gjennomsnittlig risikovekt på boliglån i disse bankene, inkludert boliglån overført til OMF-kredittforetak⁸, varierer fra 10 til 16 prosent, se figur 5. SpareBank 1 SR-Bank har lavest boliglånsvekt⁹, så vidt under 10 prosent, mens de tre andre store regionale sparebankene har boliglånsvekter på 11-tallet. De to største bankene, DNB Bank og Nordea Bank Norge, har høyere boliglånsvekter enn de store regionale sparebankene.

⁸ Risikovekten for Bank 1 Oslo Akershus inkluderer ikke boliglån overført til SpareBank 1 Boligkreditt.

⁹ Beregnet for gruppen SpareBank 1 SR-Bank kaller "Massemarkede personer"

Figur 5 Gjennomsnittlige risikovekter på boliglån og foretakslån¹⁾ (IRB-modeller) for norske IRB-banker. Prosent. Per 31. desember 2011²⁾

1) Sum av utlån til spesialiserte foretak og øvrige foretak for bankene i SpareBank 1-alliansen

2) SpareBank 1 Nord-Norge per 31. desember 2010

Kilder: Institusjonenes pilar 3-rapporter og Norges Bank

På de foretakslåne hvor det benyttes IRB-modeller, har DNB Bank og Nordea Bank Norge betydelig lavere risikovekter enn de andre IRB-bankene (figur 5). DNB benytter avansert IRB-metode for foretakslån, mens de andre bankene benytter grunnleggende IRB-metode. Ved avansert IRB-metode estimerer banken tapsgrad ved mislighold (LGD = "Loss Given Default") selv. DNBs estimat for tapsgraden på foretakslån var 27,7 prosent ved utgangen av 2011. Ved grunnleggende IRB-metode skal banken i utgangspunktet benytte en standardisert verdi på 45 prosent for tapsgraden, men for engasjementer hvor det er stilt tilstrekkelig pantesikkerhet kan LGD-verdier ned til 35 prosent benyttes. Ved utgangen av 2011 hadde Nordea Bank Norge og Sparebanken Vest gjennomsnittlige LGD-verdier på henholdsvis 41,5 og 41,0 prosent på sine foretakslån.

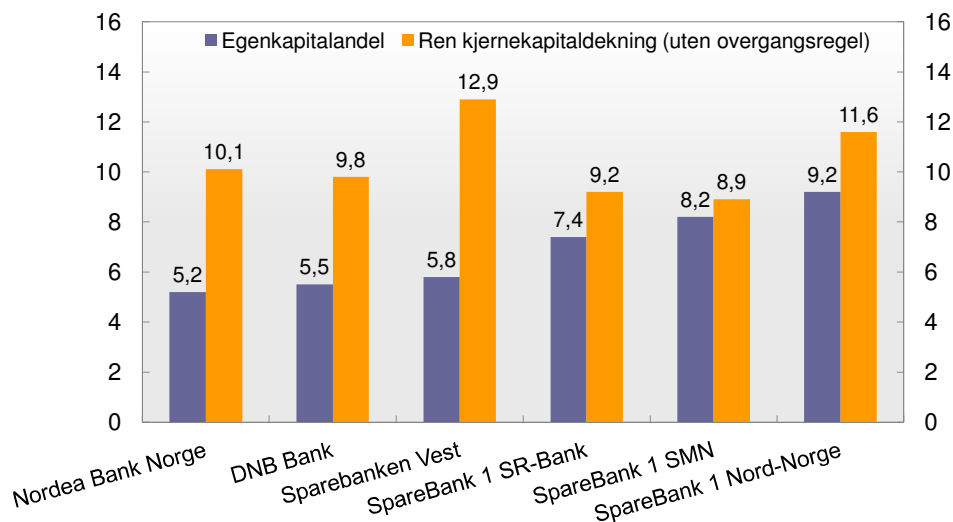
Sammenligning av soliditeten i de største norske bankkonsernene

På samme måte som for de største nordiske finanskonsernene sammenlignes soliditeten til de seks største norske bankkonsernene basert på egenkapitalandelen og ren kjernekapitaldekning. Også i Norge gir de to soliditetsmålene ganske forskjellige rangeringer. Alle de seks bankkonsernene som sammenlignes benytter IRB-modeller for store deler av sine porteføljer.

Egenkapitalandelen i de seks bankkonsernene varierer mye, se figur 6. SpareBank 1 Nord-Norge har høyest egenkapitalandel, mens Nordea Bank Norge har lavest. En viktig årsak til forskjellene er ulik konsernstruktur. De tre bankkonsernene med lavest egenkapitalandel har heleide OMF-kredittforetak som inngår i balansetallene for konsernet. De tre bankene fra SpareBank 1-alliansen er deleiere av OMF-kredittforetak som i liten grad inngår i balansetallene for bankkonsernene. Siden et stort volum av boliglån med lav kredittrisiko er flyttet ut av disse bankkonsernene, inneholder konsernbalansen en større andel lån som krever mer egenkapital. Det gir seg utslag i høyere egenkapitalandel. På grunn av ulikhetene i hva som inngår i den regnskapsmessige konsernbalansen,

er ikke egenkapitalandelen velegnet til å sammenligne soliditeten på tvers av de to typene konsernstruktur.

Figur 6 Egenkapitalandel¹⁾ og ren kjernekapitaldekning²⁾ uten overgangsregel på konsernnivå for de seks største IRB-bankene i Norge. Prosent. Per 31. desember 2011

1) Egenkapitalandel = Egenkapital / Sum eiendeler

2) Kjernekapital med fratrekk av fondsobligasjoner / Beregningsgrunnlag

Kilder: Finanstilsynet og offentlig finansiell informasjon fra institusjonene

Basert på ren kjernekapitaldekning uten overgangsregelen¹⁰ er Sparebanken Vest det best kapitaliserte IRB-bankkonsernet i Norge fulgt av SpareBank 1 Nord-Norge (figur 6). Medregnet overgangsregelen er SpareBank 1 Nord-Norge det best kapitaliserte IRB-bankkonsernet med en ren kjernekapitaldekning på 10,7 prosent fulgt av Sparebanken Vest med 9,6 prosent. Sparebanken Vest har en større nedgang i ren kjernekapitaldekning på grunn av overgangsregelen enn de andre IRB-bankkonsernene. En forklaring er at Sparebanken Vest har en høy andel utlån til bolig, hvor gjennomsnittlig IRB-risikovekt (figur 5) er betydelig lavere enn standardvekten på 50 prosent som gjaldt ved Basel I-regelverket.

Ved utgangen av 2011 hadde på konsernnivå SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 SR-Bank lavest ren kjernekapitaldekning uten overgangsregelen. SpareBank 1 SMN har i april 2012 økt egenkapitalen via emisjoner, mens SpareBank 1 SR-Bank i mai/juni 2012 skal hente inn mer egenkapital i en garantert fortrinnsrettemisjon. De fire store regionale sparebankene har lavere boliglånsvekter enn DNB Bank og Nordea Bank Norge, men de langt høyere risikovektene på foretaksutlån er mer tyngende for disse fire bankene ved beregningen av ren kjernekapitaldekning.

Forskjeller i soliditet mellom store og middels store banker i Norge

De største bankene i Norge benytter IRB-modeller for å beregne sin kapitaldekning. I analysen nedenfor sammenlignes IRB-bankene på konsernnivå med de største standardmetodebankene på konsernnivå. Utvalget av sistnevnte banker består av alle standardmetodebankene som hadde en

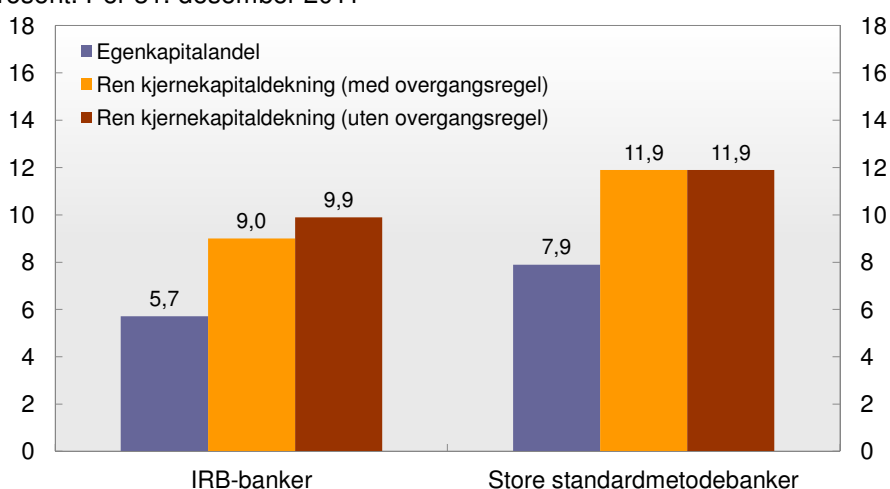
¹⁰ Overgangsregelen drøftes i Borchgrevink (2012): "Basel I-gulvet – overgangsregel og sikkerhetsmekanisme i kapitaldekningsregelverket", *Aktuell kommentar* 8/2012. Norges Bank

forvaltningskapital på morbanknivå på minst 12 milliarder kroner ved utgangen av 2011, med unntak av Santander Consumer Bank og Nordlandsbanken som er heleide datterbanker. Totalt består utvalget av 18 banker og inneholder nesten alle standardmetodebankene med heleide OMF-kredittforetak.

Målt ved egenkapitalandelen er bankene som bruker standardmetoden for kredittrisiko mer solide enn bankene som benytter IRB-modeller, se figur 7. Også målt ved ren kjernekapitaldekning er standardmetodebankene mer solide. Egenkapitalandelen for standardmetodebankene er 2,2 prosentenheter høyere enn for IRB-bankene, mens den rene kjernekapitaldekningen uten overgangsregelen er 2,0 prosentenheter høyere.¹¹

Figur 7: Egenkapitalandel og ren kjernekapitaldekning på konsernnivå for IRB-banker¹⁾ og store standardmetodebanker²⁾ i Norge.

Prosent. Per 31. desember 2011

1) DNB Bank, Nordea Bank Norge, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Vest, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Bank 1 Oslo Akershus

2) Banker som på morbanknivå hadde en forvaltningskapital på mer enn 12 milliarder kroner ved utgangen av 2011. Ikke inkludert de heleide datterbankene Santander Consumer Bank og Nordlandsbanken

Kilder: Finanstilsynet, offentlig informasjon fra bankene og Norges Bank

De fleste IRB-bankene er bundet av overgangsgulvet på konsernnivå. Den samlede effekten av å se bort fra overgangsregelen er likevel moderat. Uten overgangsregelen ville samlet ren kjernekapitaldekning for IRB-bankkonsernene økt med 0,9 prosentenheter (figur 7).

Oppsummering

Notatet viser at de to soliditetsmålene egenkapitalandel og ren kjernekapitaldekning ofte gir ulike vurderinger av et finanskonserns soliditet. Sammenligninger av risikovektene bankene benytter ved kapitaldekningsberegningene kan kaste lys over hvorfor rangeringene basert på ren kjernekapitaldekning og egenkapitalandel spriker. Men det er vanskelig for en ekstern bruker av pilar 3-rapporter å avgjøre i hvilken grad ulike nivåer på risikovekter i ulike banker representerer forskjeller i faktisk risiko eller ulikheter i myndighetenes godkjenning av IRB-modeller.

¹¹ Det er ingen overgangsregel for standardmetodebankene da disse bankene benytter standardiserte risikovekter.